

Reformisterna missar EU:s budgetregler

Reformisterna hävdar att jag missuppfattar EU:s regelverk och att ett underskottsmål på 2 procent ger utrymme för lånefinansierade investeringar som också frigör stora summor till välfärden (Di 25/9).

De skriver också att Sverige borde bedriva en mer expansiv finanspolitik och luckra upp det finanspolitiska ramverket, med hänvisning till bland annat Assar Lindbeck och IMF.

När IMF uppmanar länder med välskötta offentliga finanser till satsningar i produktiva investeringar, gör de det utifrån ett stabiliseringspolitiskt motiv i ett läge där penningpolitiken jobbar i motvind och utifrån observationen att den globala potentiella tillväxttakten sjunkit.

Om Sverige under de senaste åren hade tillämpat ett underskottsmål på 2 procent och därmed inte amorterat av på statsskulden, hade vi knappast varit föremål för den uppmaningen.

I det mån man är orolig för att en för låg bruttoskuld ger en illikvid marknad för statsobligationer, kan just det problemet lösas med en viss överupplåning som placeras i finansiella tillgångar som inte påverkar det finansiella sparandet, i linje med Statsskuldutredningens förslag (SOU 2014:8).

”Sverige skulle riskera att bryta mot budgetreglerna titt som tätt.”

Däremot håller jag inte med de som förespråkar att just stora miljö- och klimatsatsningar ska tillåtas att lånefinansieras, eftersom det riskerar öppna upp för fler undantag, en sämre statsfinansiell prioritering av olika utgifter och samhällsekonomiskt ineffektiva åtgärder.

Idén om att lånefinansiering av investeringar ger ett permanent större utrymme till välfärdsreformer stämmer dessutom inte. Med lånefinansierade investeringar tas inte hela den nominella investeringen upp det år den görs utan i stället de ackumulerade avskrivningarna på samtliga tidigare investeringar.

I långsiktig jämvikt ger båda metoderna samma effekt på det finansiella sparandet.

Sverige är skyldigt att följa EU:s regelverk. Enligt det och ESA2010, som styr hur nationalräkenskaperna redovisas, ska hela investeringens nominella värde bokföras det år investeringen görs, oavsett hur Sverige väljer att utforma sina egna nationella regler.

En central EU-regel är att det finansiella sparandet inte får understiga minus 3 procent av BNP annat än under vissa särskilda omständigheter.

Med ett mål på minus 2 procent av BNP skulle Sverige sett till hur konkurrenskänsliga de offentliga finanserna är riskera att bryta mot denna regel titt som tätt.

ROBERT BOIJE
chefsekonom, SBAB

Skåne har på senare tid gått miste om investeringar i miljardklassen till följd av elbristen. Bakom situationen ligger en rad politiska misslyckanden som bör vara en varning för övriga Sverige, skriver Per Tryding, vice vd på Sydsvenska Handelkammaren.

Investerarare flyr Skåne på grund av elbristen

SPRIDNINGSEFFEKT. Skåne har utsatts för ett misslyckat energiexperiment. Det började med Barsebäcks nedläggning, skriver Per Tryding.

FOTO: EMIL LANGVAD

Att näringslivet kan lita på stabila leveranser till konkurrenskraftiga priser har varit ett av exportindustrins hemliga vapen. Paradnäringar som virke, papper, stål och bilar kräver stabil effektleverans för att producera. Energipolitik görs därför av tradition upp brett, långsiktigt och ansvarsfullt.

Därför är känslan av överklighet stark när svenska företag nu nekas uppkoppling på elnätet vid investeringar. Skåne har redan gått miste om satsningar i miljardklassen. Pågen, Polykemi, Lindab, Ecolan är några av de namngivna bolag som fått nej eller inte kan garanteras el.

Detta kostar såklart sysselsättning och innebär förlorade värden för näringsliv och samhälle. Men det innebär också en inbromsning för de två mest kraftfulla framtidssatsningarna i svenska företag just nu, nämligen klimatomställning och digitalisering.

När företagen digitaliserar innebär det som regel också ett bättre klimatavtryck. Men digitalisering kräver energi. Serverhallar är som små stålverk. Om vi tappar tempo i dessa processer så äventyras inte bara jobben här och nu, utan vår långsiktiga förmåga att skapa välfärd.

Två saker har lett till situationen. Den ena är tillväxten. Skåne är en tätbefolkad storstadsregion som skapar massor av nya jobb och har stor inflyttning av företag och sysselsatta. Det gör att energiförsörjningen

”Nästa fråga på dagordningen bör vara en nationell effekt-kommission.”

har bråda tider med att växla upp. Denna utveckling finns på flera håll i landet. Alla svenska högskoleorter har gått som tåget i flera år.

Men samtidigt med denna expansion har skånsk energiförsörjning utsatts för ett misslyckat experiment. Det började med att Barsebäck lades ner. Det innebar att lokalt producerad effekt togs ur drift. Staten lovade att kompensera genom att bygga en stor överföringskabel från norr, sydväst-länken. Den har varit på väg i över tio år och försenats oräkneliga gånger. Det kommer ta år innan den är på plats och kompletterande anslutningar byggts ut.

Under tiden har reservmarginalen med energi blivit allt mer ansträngd. I detta läge har staten höjt beskattningen på kraftvärme. Därmed prisades de två enda stora anläggningarna som finns att tillgå i regionen bort från marknaden eftersom de blev markant olönsamma.

Det finns ytterligare en komplicerande faktor. Sydsverige är ett eget elområde som staten har designat med underproduktion och därför högre priser än övriga Sverige. Det finns alltså redan en inbyggd prisnackdel i regionen.

Relationerna mellan politik och marknad är relativt komplex i dessa frågor. Distributionen har karaktär av monopol med regionala kontrakterade operatörer och en statlig myndighet med nationellt ansvar. Produktionen sker på en marknad där priser görs upp i en daglig handel inom prisområdena. Men politiken

sätter skatter och villkor som mycket påtagligt styr aktörerna.

Det finns alltså gott om utrymme att peka finger på någon annan när det uppstår problem. Men ytterst går det inte komma runt att detta är ett nationellt politiskt ansvar.

Det behövs nu en lösning på kort sikt och den behöver vara klar innan jul. Den kraftreserv som ännu finns kvar behöver säkras upp, så att den åtminstone finns som beredskap och kan garantera leverans medan vi löser frågorna mer långsiktigt.

Det som nu händer i Skåne är inte värdigt en av världens mest avancerade ekonomier. Och det finns anledning att frukta att situationen sprider sig norröver. Stockholm har redan problem och andra kan stå på tur.

Nästa fråga på dagordningen bör därför vara en nationell effektkommission. Sverige behöver gås igenom utifrån det skånska scenariot och vi behöver en plan för att hantera det.

Det är inte bara sysselsättning här och nu som står på spel. Samhällets klimatomställning och digitalisering ligger i potten.

PER TRYDING
vice vd,
Sydsvenska
Handelkammaren

Di Vad
tycker du?

Mejla din
replik till
debatt@
di.se